Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	19 Rk1
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2021/2047	9.3.2021

Viite
Perustuslakivaliokunnan lausuntopyyntö

Perustuslakivaliokunta
PeV@eduskunta.fi

Yhteyshenkilö
Hallintopäällikkö John Eriksson

Asia

Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksista valmiuslain 86 §:ssä, 88 §:ssä, 106 §:n 1 momentissa ja 107 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 34 kohdan mukaan valtakunnalla on valmiutta poikkeusolojen varalta koskeva lainsäädäntövalta. Poikkeusolojen aikaista toimintaa ei ole säännelty itsehallintolaissa, ja valtakunnan ja Ahvenanmaan välinen toimivallan jako on nyt syntyneessä tilanteessa epäselvä. Itsehallintolain 27 §:n 29 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muun muassa ihmisten tarttuvia tauteja. Itsehallintolain 18 §:n 12 ja 13 kohdan mukaan maakuntapäivillä on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat terveydenhuoltoa 27 §:n 24, 29 ja 30 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Itsehallintolain 18 §:n 1 ja 4 kohdan mukaan maakuntapäivillä on lainsäädäntövalta myös asioissa, jotka koskevat maakuntapäivien, maakunnan hallituksen, maakunnan viranomaisten ja Ahvenanmaan kuntien organisaatiota.

Itsehallintolain 30 §:n mukaan valtakunnan viranomaiset huolehtivat valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvien asioiden hallinnosta ja 23 §:n mukaan maakunnan viranomaiset huolehtivat vastaavasti maakuntapäivien lainsäädäntövallan piiriin kuuluvien asioiden hallinnosta. Itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan mukaan tehtävistä, jotka ihmisten ja kotieläinten tarttuvien tautien torjuntaa koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle tai kunnille, huolehtii maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomainen.

Maakunnan hallitus korostaa sääntelyn puuttumista ja ristiriitaa itsehallintolain 69 §:n kanssa siitä, missä määrin valmiuslaki (SSK 1552/2011) ja sen nojalla annetut säädökset ovat voimassa Ahvenanmaalla erityisesti silloin, kun valmiuslaissa ja käyttöönottoasetuksessa mainittuja tehtäviä ei itsehallintolain tai maakunnan lainsäädännön mukaan hoida valtakunnan viranomaista vastaava viranomainen ja kun maakunnan lainsäädäntö poikkeaa valtakunnan lainsäädännön vastaavasta sisällöstä.

Valtioneuvoston kanslian arviomuistioista ja 5.3.2021 julkaistusta lehdistötiedotteesta käy lisäksi ilmi, että nyt valmiuslain 86 §:n, 88 §:n 1 kohdan, 106 §:n 1 momentin ja 107 §:n mukaisesti käyttöön otettavia toimivaltuuksia ei ehdoteta sovellettaviksi Ahvenanmaan maakunnassa.

Ålands landskapsregering

Maakunnan hallitus painottaa, että asetukset eivät ole sovellettavia Ahvenanmaalla ja teksti ”koko maassa” on harhaanjohtava sekä valtioneuvoston asetuksessa valmiuslain 86 §:ssä ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta että valtioneuvoston asetuksessa valmiuslain 106 §:n 1 momentissa ja 107 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta. Yhteenvetona maakunnan hallitus katsoo Ahvenanmaan maakuntapäivien itsehallintopoliittisen lautakunnan kanssa käydyn konsultaation jälkeen, että mainittujen asetuksien sääntely ei kuulu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Maaneuvos Veronica Thörnroos

Varamaaneuvos Harry Jansson

TIEDOKSI: Ahvenanmaan maakuntapäivät, itsehallintopoliittinen lautakunta
Valtioneuvoston kanslia, kirjaamo@vnk.fi
Oikeusministeriö, oikeusministerio@om.fi
Sosiaali- ja terveysministeriö, kirjaamo@stm.fi
Kansanedustaja Mats Löfström, mats.lofstrom@eduskunta.fi